

Naročnina za celo leto K 2.—. — Posamezna številka velja 3 krajcarje. — Naročnina se tudi na pol leta plačuje in se mora poslati v naprej. — Cena oznanil je za 1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—, $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—, $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—. — Pri večkratnem oznanilu je cena posebno znižana. — Za oznanila (insertate) uredništvo in upravništvo ni odgovorno. — Uredništvo in upravništvo je v Ptuj v gledališkem posloju. — Štajerc izhaja vsaki drugi petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. — Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj. — Rokopisi se ne vračajo in se morajo najdalje do ponedeljka pred izdajo dotične številke vpslati.

Štev. 3.

V Ptuj v nedeljo dne 8. februarja 1903.

IV. letnik.

Nekaj novega o soli.

Pač najpotrebnejše pri hiši je kuhinjska sol, saj ni jedi, pri kateri se ne bi rabila. Prodajo soli si je prilastila država, dobro vedoč, da ji bode to neslo prav lep dohodek. Radi tega pa je sol tudi tako draga.

Ako primerjamo cene soli v prejšnjih letih s cenami, kakor so se v zadnjih letih določile, vidimo, da je ista vedno enako visoka. Država potrebuje vedno več denarja, ker ima vedno več plačil. Na eni strani dobivamo vedno več vojakov, novi topi (kanoni) bodejo stali neštete milijone, državni služabniki hočejo vedno večje plačilo in kakor je znano, raste število penzionistov od dne do dne. Za vse to je treba denarja in država, to so ministri, si vejo vedno in vedno pomagati, da dobijo denar v roke, naj že bode na ta ali na oni način.

Tedaj pa se nam tudi ni čuditi, da gleda država pri vseh tistih stvareh, katere je prevzela v svojo lastno prodajo, na največji dobiček, da dobi toraj iz te prodaje kolikor mogoče mnogo denarja na ta ali oni način.

Tako se nam ni čuditi, da raste cena tobaka, cigar, sladkorja, štempelnov itd. od dneva do dneva. Sol je draga, neki in neki lep krajcar moraš ti ubogi kmet zanesti za njo, a glej, veš kaj je država pred kratkim na novo določila?

Na podlagi določbe finančnega ministerstva z dne 1. januarja tega leta bode prisiljen vsaki, kdor prodaja sol, da se pri prodaji ravna po volji države. Kdor sol kupuje, se bode seveda moral ravnati po tistemu, kateri jo prodaja. Sicer sta se prodajalec in toraj kupec morala že do sedaj ravnati po volji države,

a bolj še bode to treba za naprej po gori omenjenem ministerskem odloku.

Stvar je taka-le: Do sedaj si šel dragi kmet v kako trgovino, kjer se prodaja sol, in si tam kupil $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ kile, celo kilo soli ali pa še več kil. Kateremu so dovolili denarji, ta je šel k trgovcu in je kupil celo grudo in zaračunila jo sta koliko je tehtala ali vagala. Trгоvec ni imel pri soli nikdar kakega posebnega dobička, ker se sploh pri stvareh, kojih prodajo ima država v rokah, nič kaj posebnega ne da zaslužiti.

Dne prvega januarja pa je stopila postava v veljavo, katera to-le določa: Ako na primer trгоvec naroči od države 5 grud soli, potem ne dobi 5 grud, temveč samo 4, namesto 5. grude pa mora vzeti zdrobljeno sol v žaklju, seveda ga ta zdrobljena 5. gruda ravno toliko velja in posebej je plačati še žakelj, kateri nima skoraj nobene vrednosti.

Ako naroči trгоvec 100 grud soli od države, bode dobil odsihmal samo 80 grud, za 20 grud pa mora vzeti zdrobljene soli v žakljih, tako zvane „Blanksalz“. Ker trгоvec te zdrobljene soli ne more sam za sebe porabiti, je primoran, jo prodati. Ako toraj prideš sedaj k trgovcu, da bi kupil ti eno grudo soli, m o r a š kupiti tudi toliko zdrobljene soli, kolikor k tej grudi spada. Toraj kmet, ti nimaš po tej novi postavi niti pravice, da bi si izvolil sol, katero bi hotel.

Ta postava je ravno taka, kakor da bi ti kdo ukazal, ako si kupil kravo, da moraš kupiti tudi tele od te krave, ali pa, ker hočeš imeti kobilo, moraš vzeti tudi žrebe. Danes ali jutri ti država tudi lahko na enkrat ukaže, da moraš, ako kupiš zavitek (paket) tobaka, kupiti tudi eno ali več cigar, ker drugače ne dobiš tobaka.

Napeti moramo toraj mnogo sile, da se bo ta nov odlok spravil ob veljavo. „Štajerc“ Vam hoče tudi v tem oziru pomagati. Priložili smo našemu današnjemu „Štajercu“ listek, na katerega se naj podpišejo kmetje, obrtniki, trgovci in sploh vsakdor, ki bi rad, da bi se ta nova postava zaradi soli spravila ob veljavo, to je, da se nikdo ne sme siliti, da bi mogel kupiti zraven soli v grudah, tudi sol v žakljih. (Ta določba finančnega ministerstva, je veljavna za vse avstrijske dežele in to za tisto sol, ki se dobavlja iz Ausee.)

Ti listeki se naj pošlejo na naš naslov, in sicer frankirani, to je, prilepiti je na nje znamko (marko) v znesku 10 vinarjev. Ta peticija naj se samo z enim podpisom ne pošlje nazaj, ampak vsak naj v svojo lastno korist skrbi, da bode peticija s podpisami čisto polna. Več ko bo podpisov, tem lažje bomo dosegli Vašo željo. Mi bomo potem te liste porabili, poslali jih bomo na pristojno mesto in tako ukrenili v tej važnji zadevi po Vaši volji.

Spodnje-štajerske novice.

Nezgoda na železnici. Dne 3. februarja ponoči je bil na kolodvoru v Celju železniški uslužbenec Schmied od vlaka št. 110 povožen, Bil je takoj mrtev. Schmied je 40 let star, drugokrat oženjen in oče več otrok.

Umor. V Ivanjskem vrhu v Slov. Goricah v neki koči je bil že 61 let neki 88 let stari Hvalič, viničar. Mož je bil jako delaven in je še sedaj v skrajni starosti vedno delal. Ena njegova hči je omožena v Kunovi, hči Roza Hvalič pa je bila vedno doma ter vestno skrbela za onemoglega očeta. Roza je bila

stara 56 let. Tako sta živela srečno skupaj stavec in njegova hči. 28 januarja okoli sedme ure, ko je Roza zunaj v kuhinji in v hlevu opravljala, je prišel v sobo, kjer je ležal stari Hvalič v postelji, neki umazan mož. Stopil je k postelji z dolgim nožem, grozeč starcu: „Denar, ali boš mrtev.“ Hvalič mu je pravil svojo revščino itd. Mož, videč, da ne opravi nič, začne stikati po sobi, ter res najde okoli 9 gld. Ko je bil v drugi sobi, mislil je stavec vstati, da bi poklical Rozo, a tat ga je prijel, položil v posteljo ter mu zagrozil, da bo mrtev, če se gane. Ko je ropar vse preiskal, se najedel in napil žganja, je oblekel Hvaličevo obleko in škornje, prinesel si iz kuhinje vode, ter se pred Hvaličem popolnoma umil po obrazu, vratu in povsod, kakor biti mora. Še celo Hvaličevo milo (žajfo) si je sposodil. Ko je bil umit se ni več tako obrnil, da bi ga Hvalič videl v obraz. Vse to je trajalo blizu dve uri. Ko je bil tat tako praznično oblečen, je zapustil Hvaliča, odšel iz sobe v kuhinjo in na prosto. Šele zdaj je vstal Hvalič in šel gledat, kje je Roza. Našel jo je v kuhinji obešeno. Morilec jo je zadavil in potem ne prav obesil, temveč le privezal. Stavec je potem zlezal na prosto, ali do soseda je potreboval pol ure, čeravno je le nekaj korakov. Sedaj šele so tekli ljudje in našli Rozo mrtvo. Popoldan so prišli orožniki preiskavati. Ženske so povedale, da so v peči zgorele neke cunje. Previdno so jemali pepel iz peči in končno dobili tudi na pol zgorelo vojaško knjižico Mihaela Waidingerja, sosedovega sina, kateremu je Roza mnogokrat kruha dala, ko je bil še majhen. — Miha Waidinger je bil že večkrat zaprt radi tatvine. Streljal je že na lastnega očeta in ker ga ni dobro zadel, je sebi z velikim nožem na grlu puščal, a bolelo ga je morda

Naš župan.

(Konec.)

„Ta pa ta! Za župana je ravno tako sposoben, ko zajec za boben ali bik za orglje, začeli so praviti nekateri kmeti, ki so bili zbrani v Vazletovi krčmi.

Drugi so zopet razmišljali: „S čim se je Kušak neki župniku tako prikupil?“

„Jaz sem že davno vedel, da bode fajmošter iz njega napravil še kaj imenitnega“, oglasi se Šprogar.

„Kako pa to? vpraša ga naenkrat več gostov.

„Hm, kako sem to zvedel? To nič ni kunštnega, nadaljuje Šprogar. „Prvič je Kušak najbolj zabit mož občine. Župnik ga je dobro spoznal in delal na vse kriplje za njegovo izvolitev, ker je vedel, da ga bode lahko vodil na štričku kakor kacega junca.“

„Pa ne verjamem, da ga bode hotel zmiraj ubogati“, omeni Pečnik.

„Beži no, beži!“ reče zopet Šprogar, Kušak je preveč pasje nature. Ali ne veš, da zmiraj pravi: gospod so tako rekli, in kar gospod rečejo, je zmiraj prav. Zadnjič sem ga hotel zaradi tega malo podražiti in sem mu rekel: ti, fajmošter so rekli, da si njihov največji koštrun. In veste, kaj mi je odgovoril? Debelo me je pogledal in zagodel: oni že vejo.“

„Ha, ha, ha!“ zakrohoče živinski kupec Sušnik, „to je pač imeniten župan! Celej občini bo napravil toliko sramote, da se bodejo Zagorčanom še krave smejale.“

„Sušnik, ali vam ni znašo, kako je pri birni celo faro oblatil?“ vpraša Šprogar.

„Ne. Dajte mi dajte to povedati!“ poprosi kupec.

„Na birmski dan so škof tudi odrašene krščanski nauk izpraševali. Kušaka so vprašali: vi mož, vi mi pa povejte, iz česa je Bog Evo ustvaril? Pa siromak ni znal odgovoriti, ampak odprl je usta prav široko in škofa žalostno zijal. Župniku, ki je stal za škofom, se je njegov zvesti prijatelj gotovo zelo usmilil, ter mu je poskušal pomagati. Malo je zakašljaval in ko je vprašani nanj pogledal, je prijel z roko za košček suknje na prsih, da bi ga opomnil na tisto prešmentano rebro. Naenkrat se je Kušaku obraz od veselja raztegnil in prav korajžno je višjemu dušnemu pastirju odgovoril: Bog je napravil Evo z enega starega lajblca!“

„Hihih!“ bruhne Sušnik v glasen smeh, „tedaj bi pač bilo luštno na svetu, če bi se dale narediti iz starih „lajblcov“ lepe mlade Eve! Ta misel je pa vredna par litrov! Vazle, prinesi to veliko lehtirno (dvalitersko steklenico), da pogledamo pri njeni luči županove možgane malo bolj natanko!“